

KÜRT
MESELESİNE
İNSANİ ÇÖZÜM
ÇALIŞTAYI

KOMXEBATA
ÇARESERİYA ÎNSANÎ
JÎ BO MESELEYA
KURD

SONUÇ BİLDİRGESİ

25 EKİM 2025 | VAN

KÜRT
MESELESİNE
İNSANI ÇÖZÜM
ÇALIŞTAYI

SONUÇ BİLDİRGESİ

25 EKİM 2025 | VAN

Bismillahirrahmanirrahim

**“Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutan, adaletle şahitlik eden kimseler olun...”
(Maide/8)**

Kürt meselesi, Türkiye'nin toplumsal, siyasal ve kültürel yapısını derinden etkileyen en temel sorun alanlarından biridir. Bu mesele, yalnızca güvenlik veya asayiş ekseninde değerlendirilemeyecek kadar köklü, tarihsel ve çok boyutlu bir karaktere sahiptir.

Kürtlerin tarih boyunca yaşadığı coğrafya, son yüzyılda dört farklı ülkenin sınırları içinde kalmıştır. Bu durum, aslında farklı kültürlerin, dillerin ve inançların bir arada var olabileceği bir zenginlik kaynağı olarak değerlendirilebilirdi. Ancak ulus-devlet anlayışıyla şekillenen tekçi ve dışlayıcı politikalar, bu potansiyeli geliştirmek yerine; asimilasyon, tehcir ve baskı gibi haksız ve hukuksuz uygulamaları beraberinde getirmiştir.

Kürtler; tarihleri, inançları, gelenekleri ve kültürel birikimleriyle bu coğrafyanın asli unsurlarından biridir. Yüzyıllar boyunca aynı topraklarda yaşayan diğer halklarla kader birliği yapmış, ortak sevinçleri ve acıları paylaşmıştır. İlim, yönetim ve eğitim alanlarında sundukları katkılar; özellikle medrese geleneğiyle şekillenen ilmî ve manevî birikim, bölgenin kültürel dokusuna önemli katkılar sağlamıştır.

Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren uygulanan inkâr, asimilasyon ve baskı politikaları; Kürt kimliğini, dilini ve kültürünü hedef alarak toplumsal hafızada derin yaralar açmıştır. Bu süreçte, farklılıkları tehdit olarak gören ve toplumsal çeşitliliği bastıran anlayışın hem düşünsel hem de hukuksal düzlemde sorgulanması ve aşılması zorunluluk hâline gelmiştir.

Kürt meselesinin çözümü; tarihsel gerçeklerin, insani duyarlılığın ve adalet eksenli bir yaklaşımın ortak zeminde buluşturulmasıyla mümkündür. Sorunun kaynağı halk değil; halkın iradesini ve meşru hak taleplerini bastıran dayatmacı ve tekçi zihniyettir. Bu nedenle kalıcı çözüm; şiddetten uzak, diyalog, müzakere ve karşılıklı anlayışa dayalı bir toplumsal uzlaşma süreciyle sağlanabilir.

Bu yıl içerisinde ilkini 15-16 Şubat'ta Diyarbakır'da ikincisini 25 Ekim 2025'te Van'da düzenlediğimiz **“Kürt Meselesine İnsani Çözüm Çalıştayı”** ile çözüme katkı sunmayı,

KÜRT
MESELESİNE
İNSANI ÇÖZÜM
ÇALIŞTAYI

SONUÇ BİLDİRGESİ

25 EKİM 2025 | VAN

toplumun tüm kesimlerini insani değerler ve adalet ekseninde yakınlaştırmayı hedefliyor ve diliyoruz. Çalıştayımızda sunulan görüşlerden yola çıkarak aşağıdaki tespit ve önerilerimizi kamuoyu ile paylaşıyoruz.

1-Kürt halkının, dili, kimliği ve kültürü anayasal güvence altına alınmalı; ayrımcı ve asimilasyoncu politikalara son verilmelidir. Anadil hakkı, evrensel insan hakları çerçevesinde temel bir hak olarak tanınmalı; milyonlarca insanın dili olan Kürtçe, hukuki güvenceye kavuşturulmalıdır. Kürt kimliğiyle var olmanın önünde hiçbir fiili ve hukuki engel kalmamalıdır.

2-Kürt meselesi, yalnızca Türkiye'nin değil; Kürtlerin yaşadığı tüm ülkelerin barış, istikrar ve kardeşlik hukukunu doğrudan ilgilendirmektedir. Bu nedenle çözüm arayışları, bölgesel gerçeklikler dikkate alınarak yapılmalıdır.

3-Kürt meselesi, salt güvenlikçi yaklaşımlardan çıkarılarak hak, adalet ve kardeşlik hukukunun yeniden tahakkuk ettiği bir mecraya taşınmalıdır.

4-Farklılıkların bir tehdit değil, rahmet vesilesi olduğu anlayışı güçlendirilmelidir. Allah'ın ayetlerinden biri olan diller üzerindeki tüm yasaklar kaldırılmalı; ötekileştirici dil ve tutumlardan şiddetle kaçınılmalıdır. Dillerin insanlar ve toplumlar üzerindeki birleştirici gücü, herkesin malumudur. Birden fazla dilin bir ülke için tehdit değil; tam aksine zenginlik olduğu dünyadaki örnekler üzerinden değerlendirilmelidir.

5-Kürt meselesinin çözümü sadece iç barışın değil; bölgesel istikrar ve ümmet bilincinin yeniden inşasının da anahtarı olarak görülmelidir.

6-Bediüzzaman Said Nursi'nin "Medresetü'z-Zehra" ideali, bugün de Kürt meselesinin çözümü için ilham kaynağı olabilecek bir modeldir. Kürt gençlerinin kendi dillerinde eğitim görürken aynı zamanda diğer dilleri öğrenmeleri, ümmetin ortak bilgi havuzuna katkı sağlayacak ve bölgesel farklılıkları bir zenginlik hâline getirecektir. Bu vizyon, yalnızca yerel bir ihtiyaç değil; ümmetin yeniden dirilişine dair evrensel bir idealdir.

7-Kürt uleması, asırlardır bu coğrafyanın kalbinde hikmeti, ilmi ve adaleti diri tutan bir irfan damarını temsil etmiştir. Onlar, zulmün karşısında hakkı, cehaletin karşısında ilmi, fitnenin karşısında kardeşliği savunmuşlardır. Bugün bize düşen, o mirası yeniden diriltmek; ilmin

KÜRT
MESELESİNE
İNSANİ ÇÖZÜM
ÇALIŞTAYI

SONUÇ BİLDİRGESİ

25 EKİM 2025 | VAN

rehberliğinde, hikmetin ışığında ve iman kardeşliğinin sıcaklığında yeni bir dirilişin kapılarını aralamaktır. Çünkü bu toprakların ihyası ancak o köklü mirasın yeniden hayat bulmasıyla mümkündür.

8-Kürtler, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet'in kuruluş sürecinde, memleket müdafaasında ve yeni bir toplumsal düzenin inşasında asli bir rol üstlenmiştir. Fakat sonrasında ortak mücadele ve fedakârlığın, Kemalist yönetimin inkâr ve dışlama politikalarıyla karşılık bulması, derin bir kırılmaya yol açmıştır. Bu hakikatin teslimi ve Kürtlerin asli kurucu unsur olarak tanınması hem adaletin hem de kardeşliğin gereğidir.

9-Türkiye'de başlatılan **"Terörsüz Türkiye / PKK'nin tasfiyesi"** süreci, yalnızca Türkiye iç siyasetini değil; İran, Irak ve Suriye'de yaşayan Kürtler başta olmak üzere bütün bölge halklarını yakından ilgilendiren önemli bir süreçtir. Örgütün silah bırakması, Kürt meselesinin çözümünün önündeki önemli bir engelin bertaraf olması demektir. Sürecin hedefine ulaşması, bölge halklarının kardeşliğini, istikrarı ve ortak refahı güçlendirecek; akamete uğraması ise yeni kırılmalar, güvensizlikler ve emperyal müdahalelere açık bir zemin doğuracaktır. Pozitif barışın ve kardeşlik hukukunun tesisi için süreç, ciddiyetle yürütülmeli ve kararlılıkla sürdürülmelidir.

10-Çözüm için atılan veya atılacak adımların, meşru hak taleplerinin herhangi bir pazarlığa konu edilmeden şartsız karşılanması, Kürtler ile Türkler arasındaki kardeşliği perçinleyeceği bilinmelidir. Bu adımlar, ayrıştırıcı değil; birleştirici adımlardır. Kürt meselesinin adalet temelinde çözümünün **"Büyük ve Güçlü Türkiye"** ideali için olmazsa olmaz bir unsur olduğu unutulmamalıdır.

Bu vesileyle çalıştaya katkı sunan ve katılım sağlayan akademisyenlere, siyasetçilere, sivil toplum temsilcilerine, kanaat önderlerine, basın mensuplarına ve çalıştayımızın organizasyonunda emeği geçen üyelerimize şükranlarımızı sunarız. Hepinizi hürmetle ve muhabbetle selamlıyoruz. Allah'a emanet olunuz.

HÜDA PAR İnsan Hakları ve Hukuk İşler Başkanlığı